Møllers brændende Trang til at lære noget kunde ikke blive tilfredsstillet, hun gjorde forgæves Forsøg paa at faa Lov at uddanne sig til Lærerinde, hun var kun en Pige, og vilde hun endelig ikke gifte sig, kunde hun faa Lov at blive paa Gaarden. Dette kunde den fremadstræbende og selvstændige unge Pige ikke finde sig i, og hun fik da sin lille Pengesum udbetalt og begyndte i 1878, 30 Aar gammel, en Forretning i Ringe. Uden Forkundskaber, uden praktisk Uddannelse maatte det blive en Ildprøve, som ikke var ganske let at slippe igennem, og der maatte rigtignok betales Lærepenge. Men Maren Møller havde en Ven ved sin Side, det var Anna Hansen, Datter af en Arbejdsmand, hvis lille Hus stødte op til Maren Hansens Barndomshjem. En Landarbejders Kaar er smaa, og Anna Hansen maatte allerede som 15 Aars Pige ud i Verden for at ernære sig selv, saa hun, der var 26 Aar gammel og havde arbejdet sig saaledes frem, at hun havde lært Modepynt og Skræddersyning, blev nu som Medhjælper en udmærket Støtte. Hun forstod at pynte Hatte som Folk ønskede det, og sy Overstykker efter deres Smag. Desuden havde hun i Livets Skole lært den store Kunst, aldrig at tabe Modet, saa hun i Samlivet med Maren Møller, under sit varme Venskab for hende næsten tvang den højtopadstræbende Aand til at sætte sig ind i det ofte pinagtige Forretningsliv.

Det lykkedes over al Maade; thi Maren Møller beholdt vel sit poetiske Blik paa Livet, men hendes klare Forstand gjorde hende det let at vurdere sine Varer og sætte sine Priser; og hun gør nu sin Kalkule og sine Beregninger med lige saa stor Interesse og Klogskab som den mest drevne Købmand.

Desværre er Maren Møllers Helbred bleven svagt under alle disse indre og ydre Kampe, som hun mener kunde have været sparede, hvis hun havde faaet Lov at faa en Fagdannelse i sin Ungdom. Derfor har Kvindesagen ingen varmere Ven end hende, og det er de to Forretningskvinders største Glæde, naar de kan hjælpe unge Kvinder til Lærdom og praktisk Færdighed, og det er deres uforgribelige Mening, at det netop er Gaardmandsdøtre, der frem for alle har Brug for Kvindesagen. *J. M.*

En „uskyldig Fornøjelse".

Den højtærede Redaktør har i dette Blads Nr. 38 i et Gensvar til „f" kaldt Tobaksbrugen en „i Virkeligheden uskyldig Fornøjelse".

Det er altsaa Redaktørens Opfattelse af Tobaksbrugen. Med velvillig og frisindet Tilladelse vil undertegnede imidlertid hidsætte et andet Synspunkt:

Skal Tobaksbrugen (udenfor tekniske og medicinale Øjemed) kaldes en „uskyldig Fornøjelse", saa kommer vi dog vist i det mindste til at føje et „forholdsvis" til. Og saa kommer det endda an paa, *hvad* vi sætter den i Forhold til.

Sætter vi den f. Eks. i Forhold til den „Fornøjelse" at bruge *Spiritus* som Drik, saa kan vi ganske vist sige, at den her i Landet er en forholdsvis uskyldig Fornøjelse Idet vi nemlig bruger ca. *40 Millioner Kroner aarlig* til „Spiritusfornøjelsen", men *kun* ca. *10 Do.* til „Tobaksfornøjelsen". Og Alkoholgiften vitterliggør langt mere Skade baade i fysisk, intellektuel, moralsk og — altsaa ogsaa økonomisk Retning end Tobaksgiften.

Men sætter vi den derimod i Forhold til den *Fornøjelse*, som det dog aabenbart ogsaa kan og bør være, at sørge vel for vore Børns Opdragelse, saa bliver det allerede mere end tvivlsomt, hvorvidt vi endog tør kalde den en *forholdsvis uskyldig* Fornøjelse.

Thi da viser det sig, at vi ofrer ca. *halvanden Gang* saa meget til denne ene (Gift)-Nydelse, som til *hele vort Almueskolevæsen* — altsaa til Børnenes aandelige Udvikling i det brede Folkelag.

Det er en Kendsgerning, som dette Blads ærede Redaktør ikke vil nægte, at uhyre mange Børn i vort Samfund — til stor Skade for ethvert Kulturspørgsmaals, altsaa ogsaa Kvindesagens, Fremme — lider baade fysisk og sjælelig Hunger.

En anden Kendsgerning er, at vi for de 10 Mill. Kr., som vi her i vort lille Land — ved den højst mærkelige og lidet intelligente Skik at ryge, skraa eller snuse Tobak*) — lader „gaa op i Røg", *aarlig* kunde bygge *300 ny og tidssvarende Skoler* (à $33^1/_3$ Tusend Kr.

Eller lønne)med 2500 Kr. til hver) *4000 Lærere og Pædagoger.*

Eller koste og klæde (for 200 Kr. til hvert) **50,000** *fattige Børn.*

Set i denne Belysning, taber Tobaksbrugen aldeles sit *forholdsvis uskyldige* Præg.

Naar hertil kommer de Kendsgerninger: 1) at Tobakken er en *giftig* Plante, hvis Stoffer slet ikke hører hjemme i det menneskelige Legeme, men kun ved en unaturlig og skadelig Tvang kan paaføres dette som Stimuleringsmiddel, 2) at den i mange Tilfælde fremkalder baade Sinds- og Legemssygdomme, og 3) at dens ejendommelige Anvendelse ofte uhyggeliggør eller ligefrem umuliggør Samlivet mellem Røgere og Ikkerøgere — — — saa synes mig, „Uskyldigheden" maa ombyttes med *Skyld* i det her omtalte Forhold.

Jeg tror ganske vist ikke, at Kvinderne er bedre Mennesker end Mændene eller omvendt. Men jeg mener, at hvert Køn har sine Lys- og sine Skyggesider. Saaledes tror jeg, at Kvinderne hidtil ikke i Almindelighed har været saa lavt nede som Mændene med Hensyn til Usædelighed og Brugen af Stimuleringsmidler — Spiritus, Tobak etc. — medens de maaske nok har været lavere i Brugen af sundhedsfarlig Modepynt o. a. lign.

Og det har været mit til Kvindesagen knyttede Haab, at vi under Gennemførelsen af et mere inderligt Samliv i Hjem og Samfund gensidig skulde lære *de gode Ting* hos hinanden og have kritisk Sans nok til ikke at optage de daarlige — saa vi sammen kunde stige et Trin højere op paa Kulturstigen.

Skulde dette i alt for høj Grad slaa fejl, vil noget af det skønneste af mit Livshaab dermed briste

Saa vist som Kvinderne trænger til Mændenes Hjælp for at naa frem til Aandsudvikling og Selvstændighed, saa vist trænger Mændene ogsaa til Kvindernes Støtte i sædelig og diætetisk Henseende.

Lad os ikke skuffe hverandre paa disse Omraader, men være lidt forsigtige med at akceptere hverandres „uskyldige Fornøjelser". Ellers faar Efterslægten næppe det rette Udbytte af det samfundsfornyende Blad, som Kvindernes Frigørelse skulde og kunde tilføre Samfundslivet og Kulturen.

Karl Fred. Jensen.

*) en Skik, vi oprindelig har hentet Undervisning i hos den raa og grusomme, menneskeædende Indianerstamme, Aztekerne, i Amerika — —

En Rettelse.

Fru Redaktør!

Vil De i Anledning af Deres Referat fra Kvindelig Fremskridtsforenings Møde den 18. ds. unde mig Plads i Deres ærede Blad. De skriver nemlig at jeg har sagt, „at der efter Hr. Vodders System let kunde opdrages en Generation, som kun vilde gøre, hvad den havde Lyst til". Det skulde gøre mig ondt, hvis jeg i min korte Replik ikke havde sagt mere; thi skønt jeg i Hovedtanken, nemlig, at det vigtigste ved al Undervisning er at vække Elevens Lyst saaledes at denne selv vil lære, og desuden anerkender Sløjd i Ler som meget gavnlig, saa tror jeg dog, at Hr. V.'s System rummer saa alvorlige Farer, at man nøje maa overveje det, inden man følger det. Min Mening er, at Barnets Liv i Hjemmet og Skolen skal være en Forberedelse for Livet i det store Samfund, og da man jo daglig ser, at man ikke der kan følge alle sine Tilbøjeligheder og kun gøre, hvad man har Lyst til, saa mener jeg, at Barnet i Tide har godt af at lære at beherske sig og bøje sig for andres Vilje. Min anden Hovedindvending er, at Børnene opdrages til egenkærlige Væsener, der kun tænker paa sig selv, tillad mig at anføre et Eksempel herpaa. Hr. Vodder foreslog, at man ikke mere skulde lade Pigebørnene strikke Klude til deres Mødre, men hellere give det første Strikkearbejde Form af et Dukkesengetæppe, hvilket han mente, vilde være til større Fornøjelse, saa at Arbejdet vilde gaa lettere fra Haanden, heri er jeg langt fra enig med Hr. V., jeg tror, at de fleste Børn vil være gladere ved at lave en Foræring til Moderen end noget til sig selv, og er de det ikke af Naturen, saa synes jeg, at man skal gøre, hvad man kan, for at opdrage det dertil, lige som Barnet i det hele har godt af at lære, at det ikke, som Robinson, lever ene paa en Ø, men er omringet af Mennesker, til hvilke det er nødt at tage Hensyn, og derfor ikke udelukkende kan tænke paa sig selv.

Franciska Trier.

Plato om Kvindens Stemmeret.

(Efter det engelske.)

Faa af Forkæmperne for Kvindens Stemmeret tænker vist over, hvor udtømmende denne er bleven drøftet af Plato i hans „Republik", hvori han holder paa den absolute Ligestilling mellem Kønnene i det offentlige Liv og kræver en og samme Opdragelse for Mand og Kvinde. Hans Syn paa denne Sag var ikke alene foran hans Tidsalder, men selv i vor Tid har man endnu ikke virkeliggjort hans Ideal.

Han tager dette Emne grundigt og alvorligt op, begynder med Skabningens Analogi og beviser ved at pege paa Forskellen mellem Jagthunden og Gaardhunden, hvorledes deres Natur er blevet forskellig ved